

Μάρω Δούκα, *Αθώοι και Φταιχτες*, Πατάκης 2010

«Ο Πανάρης μόνο μουρμούρισε κάτι με περιπαιχτική διάθεση [...] Κάθισε στην καρέκλα του γραφείου, έκανε στην αρχή ότι κάτι ψάχνει, σήκωσε με δυσκολία το βλέμμα προς εμένα και με ρώτησε μαλακά για ποιον λόγο βρίσκομαι στα Χανιά, ας αφήσω τα σάπια! Απότομα αγρίεψε· θεωρεί ασύστολο ψέμα ότι βρίσκομαι στα Χανιά για έρευνα, μα πώς το φαντάστηκα; Θα μπορούσε ποτέ κοτζάμ BBC να ασχοληθεί με τις μωαμεθανικές χοντροκοπιές στην Ανατολική Μεσόγειο; Και χωρίς να περιμένει απάντησή μου, συνέχισε ότι, και αν ακόμη το έγκυρο αυτό μεγαθήριο της πληροφόρησης αποφάσιζε κάτι τέτοιο, δεν θα απευθυνόταν βέβαια σ' εμένα, αλλά σ' έναν δικό του. Είμαι δικός του, τον διέκοψα, είμαι Βρετανός υπήκοος και το ξέρεις. Αλλού αυτά, Αρίφ! Μου έκανε εντύπωση το θράσος του. [...] Είμαι αγενής, το ξέρω, είμαι και προκατειλημμένος, τη μια, θέλω να σ' εμπιστευτώ και να σου ανοίξω την καρδιά μου την άλλη, λέω μέσα μου: σε Τούρκο θ' ανοιχτώ;» (σελ. 404-405)

«Και θα μεγαλώσει ο παππούς με τον αναγεννητικό αέρα της *Τανζιμάτ* [...] Ασχολήθηκε με το εμπόριο, αν και μουσουλμάνος, αρέσκονται πολύ οι χριστιανοί να θεωρούν τους μουσουλμάνους ανίκανους να ασχοληθούν με το εμπόριο ή με τις επιστήμες, γι' αυτούς ο μουσουλμάνος μπορεί μόνο να είναι τσιφλικάς, να σφάζει χριστιανούς και να ξεριζώνει καρδιές, να ρουφά τον αργιλέ του και να αποχαυνώνεται με τις γυναίκες του στο χαρεμλίκι» (σελ. 38)

«[...] άλλο όμως να κυνηγάς εμπόρους ναρκωτικών, άλλο να σου παραπονιούνται οι νοικοκυραίοι για κλοπές στα κονάκια και στα χειμαδιά τους, άλλο να εντοπίζεις ανάμεσα στις καλαμιές χασισόδεντρα, άλλον να συγκεντρώνεις πληροφορίες για το άλφα ή το βήτα τζογαδόστεκο και μπουρδελομάγαζο, άλλον να 'χεις να κάνεις με εγκλήματα πάθους ή εκδίκησης, και άλλο να βρίσκεσαι μ' ένα πτώμα αγνώστων στοιχείων, εξαιτίας του οποίου, μάλιστα, κινδύνεψες να διασυρθείς. Πώς είχαν φτάσει αυτό το βροχερό και φουρτουνιασμένο πρωινό της Τρίτης να περιμαζεύουν ένα πτώμα από την παραλία των Αγίων Αποστόλων με την ιδέα ότι περιμαζεύουν την εγγονή του Κριαρά;

Ευτυχώς το θέμα ξέπεσε αμέσως σε μονόστηλο στην προτελευταία σελίδα. Ούτε και τα κανάλια έβρισκαν ενδιαφέρον το θέμα. Κανένας δεν φαινόταν να ασχολείται με το ποια θα μπορούσε να είναι η άμοιρη που έθαψαν χθες στον Άγιο Λουκά. Η εκδοχή ότι πρόκειται για κάποια μετανάστρια είχε φανεί σε όλους όχι μόνο πιθανή αλλά και βολική. Αν εμείς δείξουμε αποφασισμένοι και αν δράσουμε αστραπιαία, τότε οι εφημερίδες και τα κανάλια θα μουγκαθούνε, θα γλιτώσει και από τον διασυρμό η πόλη μας» (σελ. 262)

«[...] κι όμως κάτι της θύμιζε, αν και σίγουρα δεν ήταν Χανιώτης, θα τον ένιωθε αμέσως αν ήταν ντόπιος, πολλές φορές το είχε σκεφτεί, κατά έναν περίεργο τρόπο καταλάβαινε αμέσως όποιον δεν ήταν ντόπιος, λες και όλοι οι ντόπιοι είχαν κάτι το ξεχωριστό στην έκφραση, κάτι το απροσδιόριστο, που τους βοηθούσε να επικοινωνούν και να συνυπάρχουν, εντάξει, δεν είναι και τόσο μικρή πόλη τα Χανιά, αλλά και ο ντόπιος είναι πάντα ντόπιος, άλλοι λιγότερο, άλλοι περισσότερο, είμαστε όλοι τοπικιστές, έλεγε, δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι δύσκολα επιτρέπουμε σ' έναν μη Χανιώτη να σταθεί και να ορθοποδήσει ανάμεσά μας, στην αρχή είμαστε όλο χαμόγελα και φιλοφρονήσεις, ανοιχτοί, πρόσχαροι, φιλόξενοι, αν τύχει όμως και θελήσει αυτός ο ξένος να σταθεί ισότιμα ανάμεσά μας, θα τον αποβάλουμε σαν ξένο σώμα, είχε το παράδειγμα ενός γνωστού της από την Αθήνα, όσο ερχόταν κάθε καλοκαίρι για διακοπές ήταν όλα μέλι γάλα, μόλις όμως ξεσηκώθηκε με την οικογένειά του για να εγκατασταθεί στην πόλη, να δουλέψει σε τοπικό τηλεοπτικό κανάλι και να στήσει δική του επιχείρηση, αμέσως άρχισαν όλοι να συσπειρώνονται εναντίον του, του έκλειναν μια μια τις πόρτες, ώσπου τον ανάγκασαν να τα μαζέψει και να φύγει» (σελ. 152)

«Ήξερε, βέβαια, πως λέγονται πολλά πίσω από την πλάτη του και ορισμένα από αυτά μπορούσε να τα μαντέψει. Ότι σπούδαζε από τα δεκαοχτώ ως τα τριάντα του χωρίς να πάρει ένα πτυχίο, ότι ήταν χαμένος για πέντε χρόνια στην Αμερική, ότι αρρώστησε εκεί και ότι, αφού τον έφερε η αδελφή του πίσω στην Ευρώπη, έμεινε έναν χρόνο σε ψυχιατρική κλινική στην Ελβετία, ότι συνήλθε, κάποτε, αλλά ότι κάτι του έχει μείνει, ότι δεν έχει φίλους ή ότι έχει τόσους πολλούς, ίσον κανέναν, ότι κάνει παρέα μ' έναν τραβεστί, ότι ξενυχτάει στα μπαράκια της παραλιακής, ότι πολλές φορές τον έχει γράψει η Τροχαία [...] Ότι, ότι, ότι. Μια αλυσίδα από ειδικές προτάσεις οι χειροπέδες του» (σελ. 83-84)

«Στην επιθυμία του όμως να πολιτευτεί τότε, έστω και αν υπερθεμάτιζε η Ελεονόρα, ο πατέρας τους είχε αντιδράσει βίαια· θα μπορούσες, βεβαίως, αυτό άλλωστε ήταν το όνειρό μου για σένα, αλλά το όνειρο αυτό εσύ το ποδοπάτησες, η έδρα που παρέλαβα από τον πεθερό μου κρατήθηκε τόσα χρόνια, γιατί ήμουν άξιος να την κρατήσω, είχα αφοσιωθεί σ' αυτήν, είχα δοθεί ολόψυχα στους ανθρώπους που με ψήφιζαν, πάντοτε η μητέρα σας παραπονιόταν ότι οι ψηφοφόροι μου είναι η οικογένειά μου, εσύ την οικογένειά σου την περιφρόνησες, κι έρχεσαι τώρα να διεκδικήσεις, Πανάρη, τι; Ακόμη κι αν εγώ σου έδινα το χρίσμα, το Κόμμα δεν θα σου το έδινε ποτέ, για να δοθεί το χρίσμα χρειάζεται ζωή χωρίς ρωγμές, δεν το καταλαβαίνεις; Όπως δεν τα κατάφερες να γίνεις οδοντίατρος, όπως δεν μπόρεσες να γίνεις οικονομολόγος, δεν θα μπορέσεις να γίνεις και πολιτικός, ξέρεις γιατί; Γιατί ποτέ και τίποτα δεν μπόρεσε να σε κερδίσει, ενθουσιάζεσαι, αφοσιώνεσαι για λίγο, κι ύστερα σιγοκαίγεσαι με τον ενθουσιασμό σου ξαπλωμένος στον καναπέ, να σου το πω και πιο ωμά, είσαι τεμπέλης.» (σελ. 91-92)

«Ο πατέρας σου είχε αδέρφια, έτσι δεν είναι; Έτσι, είπα. Τον Αυστριακό Αλί, συνέχισε, κι έναν άλλο στη Μασσαλία, έχεις καμιά επαφή με τους συγγενείς σου εκεί; [...] Αρίφ, σου το λέω, το ημερολόγιο των δικών σου θα 'χει πολλές σελίδες σχεδόν όμοιες με το ημερολόγιο του Αρμόδιου Φούμη, αλλιώς βέβαια γραμμένες, αλλά γύρω από τα ίδια πρόσωπα και γεγονότα, εκφράζεται εκεί ο παππούς μου με θαυμασμό για μια Κλαρίσε, υποθέτω τη γυναίκα του Αυστριακού Αλί, για τις αδελφές Καουροπούλες [...] όσο για τον Αλί και την Κλαρίσε έχουν πεθάνει εδώ και πολλά χρόνια, δεν τους γνώρισα, είχαν μεγάλη αδυναμία στον πρωτότοκο αδελφό μου [...] Πέρασαν τόσες μέρες, μου είπε με παράπονο και φαινόταν ειλικρινής, είχαμε τόσα να συζητήσουμε, το ξέρεις ότι ο παππούς σου είχε γράψει το μετόχι στη Ζασμίν; [...] Μη χαθούμε, μην εξαφανιστείς, έμενα σιωπηλός. Και ξαφνικά άρχισε να τραγουδάει βραχνά: *Στο νησί των πειρατών θ' ανταμώσουμε λοιπόν, ίδια αθώοι κι ίδια φταίχτες σαν αντικριστοί καθρέφτες*. Άλκης Αλκαίος, Σωκράτης Μάλαμας, θα σου στείλω το cd» (σελ. 526-527)

«Και καθίσαμε. Όχι βέβαια· δεν πρόκειται να σου αναπαραστήσω όσα ειπώθηκαν. Παππούς του συνεσταλμένου μεσήλικα απέναντί μου, πατέρας δηλαδή της μάνας του, δεν ήταν άλλος από τον Γιάννη Φούμη, τον χαμένο και αποξεχασμένο αδελφό του δικού μου παππού, του *γνωστού σου* Αρμόδιου, και πώς τα φέρνει η ζωή, την επομένη της κηδείας της Ξαδέλφης μου, να ακούω τον πατέρα της δολοφονημένης Ουκρανής να μου μιλάει για τη δυστυχία τους, για το κορίτσι τους που χάθηκε [...] Έβγαλε τότε μια φωτογραφία, ανασηκώθηκε να μου τη δείξει. Το μικρό παιδί είμαι εγώ, είπε, με τον παππού μου στον κήπο του ορφανοτροφείου. Και τι έβλεπα; Έναν Ξανθό άντρα, με μούσι και στριφτό μουστάκι, ναι, Φούμης ήταν αυτός που έβλεπα, μ' ένα αγοράκι μελαγχολικό στα γόνατά του. Και μείναμε έπειτα αμίλητοι, ώσπου άρχισα να τρέμω από το κρύο» (σελ. 634)